

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ЧЕРКАСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ  
УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ З РОЗВИТКУ  
МЕНЕДЖМЕНТУ ТА БІЗНЕС-ОСВІТИ  
ІНСТИТУТ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ  
ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЗАЙНЯТОСТІ УКРАЇНИ  
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ  
IV ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**СУЧАСНІ ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА  
МЕНЕДЖМЕНТУ ТА БІЗНЕС-  
АДМІНІСТРУВАННЯ**

30 квітня 2020 р.

Черкаси 2020

Матеріали збірника друкуються мовою оригіналу. Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен та інших даних несуть автори.

**Сучасні теорія і практика менеджменту та бізнес-адміністрування: Збірник тез доповідей IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Черкаси, 30 квітня 2020 р.). – Черкаси, Черкаський державний технологічний університет, 2020. – 84 с.**

*Організаційний комітет конференції:*

Григор Олег Олександрович	к. держ. упр., доцент, ректор Черкаського державного технологічного університету
Фауре Еміль Віталійович	д. т. н., доцент, проректор з науково-дослідної роботи та міжнародних зв'язків
Луцай Лариса Анатоліївна	д. е. н., професор, дійсний член Академії економічних наук України, завідувач кафедри менеджменту Інституту підготовки кадрів Державної служби зайнятості України
Фінагіна Олеся Валентинівна	д. е. н., професор, завідувач кафедри менеджменту та бізнес-адміністрування Черкаського державного технологічного університету
Захарова Оксана Володимирівна	д. е. н., професор, професор кафедри менеджменту та бізнес-адміністрування Черкаського державного технологічного університету
Проданова Лариса Василівна	д. е. н., доцент, професор кафедри менеджменту та бізнес-адміністрування Черкаського державного технологічного університету
Павловська Анна Станіславівна	д. е. н., доцент, професор кафедри менеджменту та бізнес-адміністрування Черкаського державного технологічного університету
Солоха Дмитро Володимирович	д. е. н., професор, декан факультету економіки Донецького державного університету управління (м. Маріуполь)
Горохова Людмила Петрівна	директор Української асоціації з розвитку менеджменту та бізнес освіти
Панкова Людмила Іллівна	к. е. н., доцент, доцент кафедри менеджменту та бізнес-адміністрування Черкаського державного технологічного університету
Якушев Олександр Володимирович	к. е. н., доцент кафедри менеджменту та бізнес-адміністрування Черкаського державного технологічного університету

## ЗМІСТ

<b>СЕКЦІЯ 1 Проблеми і перспективи розвитку менеджменту та бізнес-адміністрування: теорія і практика</b>	6
<i>Горохова Л.П., Сергата М.М.</i> ЦІЛЬОВА ПІДТРИМКА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ НАРОЩЕННЯ ПРОЯВІВ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ	7
<i>Мартінович В.Г., Руденко О.А.</i> АНТИКРИЗОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ	9
<b>СЕКЦІЯ 2 Теорія і практика управління соціально-економічним розвитком: підприємство, регіон, країна</b>	13
<i>Бітюк І.М., Леванець І.Е.</i> КАДРОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА У СУЧАСНИХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ РЕАЛІЯХ	14
<i>Буряк Є.В., Білик А.В.</i> ПОТЕНЦІАЛ КЛАСТЕРОУТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ: МАЙБУТНЄ ВЗАЄМОДІЇ ПІДПРИЄМСТВ, ВЛАДИ ТА НАСЕЛЕННЯ	16
<i>Захарова О.В., Буряк Є.В.</i> ТЕНДЕНЦІЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ	19
<i>Захарова О.В., Скібська К.О.</i> УМОВИ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНОГО РИНКУ ПРАЦІ	21
<i>Лутай Л.А.</i> НОВІ ВИКЛИКИ РИНКУ ПРАЦІ УКРАЇНИ	24
<i>Мильніченко С.М., Руденко О.А.</i> ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИЗНАЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СУТНОСТІ КАТЕГОРІЇ «СТРАТЕГІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ»	26
<i>Мілевський Е.М., Руденко О.А.</i> МЕТОДИКА ОЦІНКИ СКЛАДОВИХ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ КОМПЛЕКСНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ	29
<i>Назаренко Ю.О.</i> МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІАГНОСТИКИ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В РЕГІОНАХ УКРАЇНИ	31

<i>Панкова Л.І.</i> ЕКОНОМІЧНІ ІНТЕРЕСИ В СИСТЕМІ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	34
<i>Скічко І.В.</i> КЛАСТЕРНИЙ ПІДХІД В ЕКОНОМІЦІ РЕГІОНУ	36
<i>Фінагіна О.В.</i> НОВІ ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ: ПОГЛЯД НА ПЕРСПЕКТИВИ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	39
<i>Фоміна О.О., Шарлай Р.С.</i> ПОДАТОК НА БЕЗДІТНІСТЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОДОЛАННЯ ДЕМОГРАФІЧНОГО СПАДУ	41
<i>Якушев О.В., Артёмов Д.Ю.</i> АНАЛІЗ ОСВІТНЬОЇ СИСТЕМИ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ ЯК ЧИННИК СТВОРЕННЯ КЛАСТЕРІВ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ПОСЛУГ	43
<b>СЕКЦІЯ 3 Перспективи розвитку аграрного менеджменту</b>	47
<i>Проданова Л.В., Дмитренко Б.В.</i> ВИВЧЕННЯ СТАНУ РЕСУРСНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ: ЗЕМЕЛЬНІ РЕСУРСИ	48
<i>Хорошун Ю.В.</i> АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ОБСЯГІВ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО УКРАЇНИ	51
<b>СЕКЦІЯ 4 Новітні підходи до управління інноваційними та інвестиційними процесами</b>	54
<i>Барбанова І.С.</i> ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ	55
<i>Панкова Л.І. Штильовий Є.О.</i> КЛАСТЕРНА ПОЛІТИКА ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД	57
<i>Середюк Т.Б.</i> РОЛЬ ДИФУЗІЇ ІННОВАЦІЙ У СЕКТОРІ ІКТ У КОНТЕКСТІ ПЕРЕХОДУ ДО ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ	59

<b>СЕКЦІЯ 5 Сучасні технології бізнес-освіти та управління знаннями</b>	62
<i>Подлужна Н.О.</i> ДЕТАЛІЗАЦІЯ ПОКАЗНИКІВ ОЦІНКИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТЕРИТОРІЙ	63
<i>Павловська А.С., Солоха Д.В., Різник С.В.</i> ВПЛИВ СМАРТ-СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ РЕГІОНІВ НА РОЗВИТОК ДІЛОВОГО СЕРЕДОВИЩА	66
<i>Плаксюк О.О.</i> КОРПОРАТИВНА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗБАЛАНСУВАННЯ ЕКОНОМІКО - СОЦІАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ	69
<i>Трояновський В.Є., Шабала А.В.</i> ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ УРАХУВАННЯМ ПОЛОЖЕНЬ ТЕОРІЇ ПОКОЛІНЬ	71
<b>СЕКЦІЯ 6 Пріоритети розвитку менеджменту сфери послуг</b>	74
<i>Білозубенко В.С., Шаблій С.Є.</i> ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНИХ ГОТЕЛЬНИХ МЕРЕЖ В УКРАЇНІ	75
<i>Гулак Д.В.</i> ВСТАНОВЛЕННЯ ЄДИНОГО ТАРИФУ НА ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЮ ДЛЯ ПОБУТОВИХ ТА НЕПОБУТОВИХ СПОЖИВАЧІВ В УКРАЇНІ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ПІДХОДУ	77
<i>Зінченко О. А.</i> МАРКЕТИНГ ТЕРИТОРІЙ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ	80
<i>Якушев О.В., Сиренко Ю.І.</i> ЕЛЕКТРОННЕ ПОРТФОЛІО ФАХІВЦІВ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ПОСЛУГ	82

відсутність механізмів самофінансування (кредитні союзи, суспільства взаємного страхування тощо); обмеження доступу малих підприємств до виробничих потужностей і майна реструктуризованих підприємств; відсутність надійної соціальної захищеності і безпеки підприємців; організаційні проблеми взаємодії малого бізнесу з ринком і з державними структурами; адміністративні бар'єри на шляху розвитку малого підприємництва [1].

Третій напрям – підтримка та розвиток соціальної діяльності, соціального бізнесу є актуальним в усі часи, але в умовах економічної кризи постає пріоритетним з позиції вирішення проблем бідності, зменшення конфліктів та соціальної напруги, цільового захисту найбідніших прошарків населення. Цей напрям повинен одночасно вирішувати дві мети, перша – розширення меж соціального захисту, друга – активізація соціальної відповідальності бізнесу та населення.

#### *Літературні джерела*

1. Фінагіна О.В. Ринкова трансформація в регіоні: особливості розвитку та діагностування: моногр. / Фінагіна О.В.; НАН України, Ін-т економіко-прав. досліджень. – Донецьк: ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2005. – 228 с.

УДК 005.334

**Мартінович В.Г.,**

*к.е.н., доцент кафедри економіки та управління,*

**Руденко О.А.,**

*к.е.н., доцент кафедри менеджменту та бізнес-адміністрування,*

*Черкаський державний технологічний університет, м. Черкаси*

### **АНТИКРИЗОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ**

Впровадженню методології антикризового управління у сферу державного управління присвячено багато праць як національних, так і іноземних фахівців – С. Бушуєва, В. Буркова, В. Воропаєва, В. Воротіна, Клиффорда Ф. Грея, В. Шапіро та ін. Теоретичні основи і методологічний інструментарій антикризового управління в умовах транзитивної економіки розглядають у своїх працях багато вітчизняних і закордонних науковців, зокрема: А. Балашов, І. Бланк, В.С. Ільїн, Е. Короткова, Л. Лігоненко, Е. Мінаєв, Л. Ситник, О. Терещенко, А. Чернявський, З. Шершньова, А. Штангрет.

Антикризове управління на практиці означає надання конфліктному процесу форми, що забезпечує мінімізацію невідворотних політичних,

соціальних, економічних втрат. Антикризовий менеджмент – це комплекс заходів, що послідовно здійснюються з метою запобігання кризі, її профілактики, подолання, зниження негативних наслідків. Вона ґрунтується на прогнозуванні кризових явищ як формі гіпотетичного відображення майбутнього, що розкриває сукупність впливу тих факторів, які в даний час впливають на розвиток об'єкта державного регулювання; та діагностуванні потенційних криз. Вирішальне значення для застосування конкретних технологій має цільова орієнтація органів державного управління [1].

Щодо тлумачення суті антикризового державного управління запропоновано диференціювати такі підвиди: 1) передкризове управління, яке здійснюють для своєчасного виявлення та вирішення проблем (прийняття рішень) для запобігання кризі; 2) управління в умовах кризи, що визначає стабілізацію нестійких станів і збереження керованої системи; 3) управління процесами виходу з кризи, яке здійснюють для мінімізації втрат і втрачених можливостей під час виведення з кризи [2].

Американський дослідник С. Фланаган визначає кризу як виклик чинній владі, загрозу її авторитету, що досягає рівня, на якому владні структури вже не в змозі підтримувати стабільність існуючого ладу [3, с. 48].

Німецький вчений Е. Циммерманн зазначив, що політична криза є значно ширшим поняттям, аніж урядова криза або криза управління. Вона більшою або меншою мірою призводить до зміни політичного курсу («policies») та політичної системи загалом [4, с. 69].

На нашу думку, криза – це певний етап змін, в який мають велике значення не тільки її причини, а й різноманітні наслідки: можливе відновлення або руйнування, оздоровлення або загострення існуючої, і як наслідок виникнення нової кризи ще більш глибокої і тривалої. Вихід із кризи не завжди може мати позитивні наслідки у короткий термін. Хоча з політичних причин часто відбувається відтермінування вирішення кризових ситуацій на досить довгий час.

Антикризовий менеджмент включає сукупність знань і результати аналізу практичного досвіду управління, які направлені на оптимізацію механізмів регуляції систем, виявлення прихованих ресурсів. Успішне здійснення управлінських функцій можливе лише за умов, якщо відомі тенденції поведінки системи, її характеристики та ознаки стану, настання певних фаз й етапів розвитку. З іншого боку, для того, щоб вчасно розпізнати ознаки кризи, потрібно мати у своєму розпорядженні чітку систему критеріїв її оцінки; успішно боротися з кризою можна, тільки володіючи перевіреними і ефективними методами антикризового управління. Відповідно, перспективою подальших розвідок у даному напрямі є формування механізму адаптації соціально-економічної системи регіонального рівня до змін в умовах її функціонування; м'якого виходу соціально-економічної системи регіонального рівня із кризового стану; уникнення кризи соціально-економічної системи регіонального рівня.

Таблиця 1

**Класифікація методів антикризового управління**

Метод	Сутність	Застосування
Моніторинг	Дослідження, оцінка та прогноз стану навколишнього середовища у зв'язку з господарською діяльністю підприємства	Моніторинг зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства з метою раннього виявлення кризи, яка насувається, та «слабких її сигналів», тобто моніторинг потрібен упродовж всього життєвого циклу підприємства
Контролінг	Контролінг є постачальником інформації, необхідної для функціонування системи управління на підприємстві, її аналізу та обробки	Впровадження системи раннього попередження та реагування, що має на меті прискорити виявлення кризових явищ. Розробка санаційної концепції та плану санації, що має здійснюватися в тісному співробітництві із зовнішніми експертами. Розробка санаційної концепції та плану санації, що має здійснюватися в тісному співробітництві із зовнішніми експертами. Контроль за виконанням плану санації.
Диверсифікація	Розширення сфери діяльності суб'єкта господарювання в будь-якому напрямку, щоб не бути залежним від одного ринку	На початку створення підприємства При перших ознаках кризи
Реструктуризація	Здійснення організаційно-економічних, правових, виробничо-технічних заходів, спрямованих на зміну структури підприємства, його управління, форм господарювання, які можуть забезпечити підприємству фінансове оздоровлення, збільшення	На ранніх етапах життєвого циклу підприємства та коли вже криза немінуча, проте на цьому етапі реструктуризація проходить складніше. Переважно на подолання причин стратегічної кризи та кризи прибутковості

Джерело: [5].

*Літературні джерела*

1. Шарий В. І. Державне антикризове управління: технологічний процес / В.І. Шарий // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. пр. – Одеса: Вид-во ОРІДУ УАДУ, 2003. – Вип. 2. – С. 171–182
2. Сапа Н. В. Теоретико-методологічні засади механізму антикризового державного управління / Н. В. Сапа // Гуманітарний вісник ЗДІА. – Запоріжжя : Вид-во ЗДІА, 2009. – Вип. 38. – С. 106–116.



3. Aldridge, John (1958). *After the Lost Generation: A Critical Study of the Writers of Two Wars*. Noonday Press. Original from the University of Michigan Digitized Mar 31, 2006.
4. Аделунг Н. Н. Циммерман, Эбергарт Август Вильгельм // Энциклопедический словарь Брокгауза и Ефрона : в 86 т. (82 т. и 4 доп.). — СПб., 1890—1907.
5. Іванова Н. Ю., Соколова Н. М. Концептуальний підхід до проведення антикризового моніторингу підприємства / Іванова Н. Ю., Соколова Н. М. // Наукові записки. Том 44. Економічні науки С.85-88.